మల్లన్న పాతకం వెయ్యడం మానేసి ఆర్నెల్లయ్యింది. ఈ ఆరు నెలల్లో ఎందరిచేతో 'మంచివాడు మల్లన్న' అనిపించుకున్నాడు. తమాషా ఏమిటంటే, వాడి చెడ్డతనం వాడికి సకల సుఖాలు అందించిందే కానీ, మంచితనం మింగ మెతుకు లేకుండ చేసింది. ప్రస్తుతం ప్రపంచం తీరే ఆ విధంగా ఉంది.

అంతవరకు నయం. వాడి పెళ్ళాం అక్కడా ఇక్కడా పాచిపని చేస్తూంది కాబట్టి వాళ్ళిద్దరి పొట్ట కాకుండా, రెండేళ్ళ పిల్లోడ్డికికూడా గాస్త కలో గంజో లభిస్తూంది.

మంచివాడైన మల్లన్న పూర్వాశ్రమంలో ఆరితేరిన గజదొంగ. అతని చేత దొంగతనం మానిపించిన ఘనత పోలీసుల లాఠీలకో, జైలు కటకటాలకో చెందలేదు. ప్రస్తుతం వాడు అల్యూమినియం పైసకూడా సంపాదించ లేక పోతున్నానే అని బాధ పడటానికి కారణం ఎవరో కాదు— సాక్షాత్ వాడి భార్య రత్తాలే!

రత్తాలు పోరగా పోరగా మల్లన్న ఆమె మీద గల అపారమైన ప్రేమచేత, తన దొంగ బ్రతుకుకి విసిగి ఇక దొంగతనం చెయ్యనని ఆమెమీద ప్రమాణం చేసి ఆరు నెలల క్రితం ఆమెకి చెప్పాడు. చెప్పడంతో [illegible] ఆచరణలో పెట్టాడు. చెప్పిన మాట ఆచరణలో పెట్టడం మన దేశంలో చాలా మంది [illegible] మల్లన్న [illegible] ఆ అలవాటు [illegible]!

మల్లన్న దొంగతనం మానెయ్యడం రత్తాలుకి ఎలా ఆనందన్ని [illegible] మల్లన్న [illegible] మానేశాడు. దొంగతనం మానేసిన తరవాత ఆ విధమైన మాట పడటం వాడికి మా చెడ్డ అవమానంగా తోచింది.

ఆ రోజు వాడెంతో బాధ పడ్డాడు. రత్తాలు మల్లన్నని ఓదారుస్తూ, "పోపితే, మావా, ఇంతకన్నా మా రాజా లాంటి ఉద్యోగం నీకు దొరుకుతుందిలే" అంది.

ఆ తరవాత మల్లన్న 'మారాజా' లాంటి ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నించాడు. ప్రభుత్వం జాతీయం చేసుకున్న బాంకుల ప్రకటనలు విని ఒక బాంకులోకి ధైర్యం చేసి వెళ్ళి తన కొక రిక్షా కొనుక్కుందుకు డబ్బు అప్పివ్వమని అడిగాడు.

బాంకు అధికారి మల్లన్న వైపు వింతగా చూసి, "ఎవరన్నా పెద్ద మనుషుల జామీను ఉంటే తీసుకురా" అ—

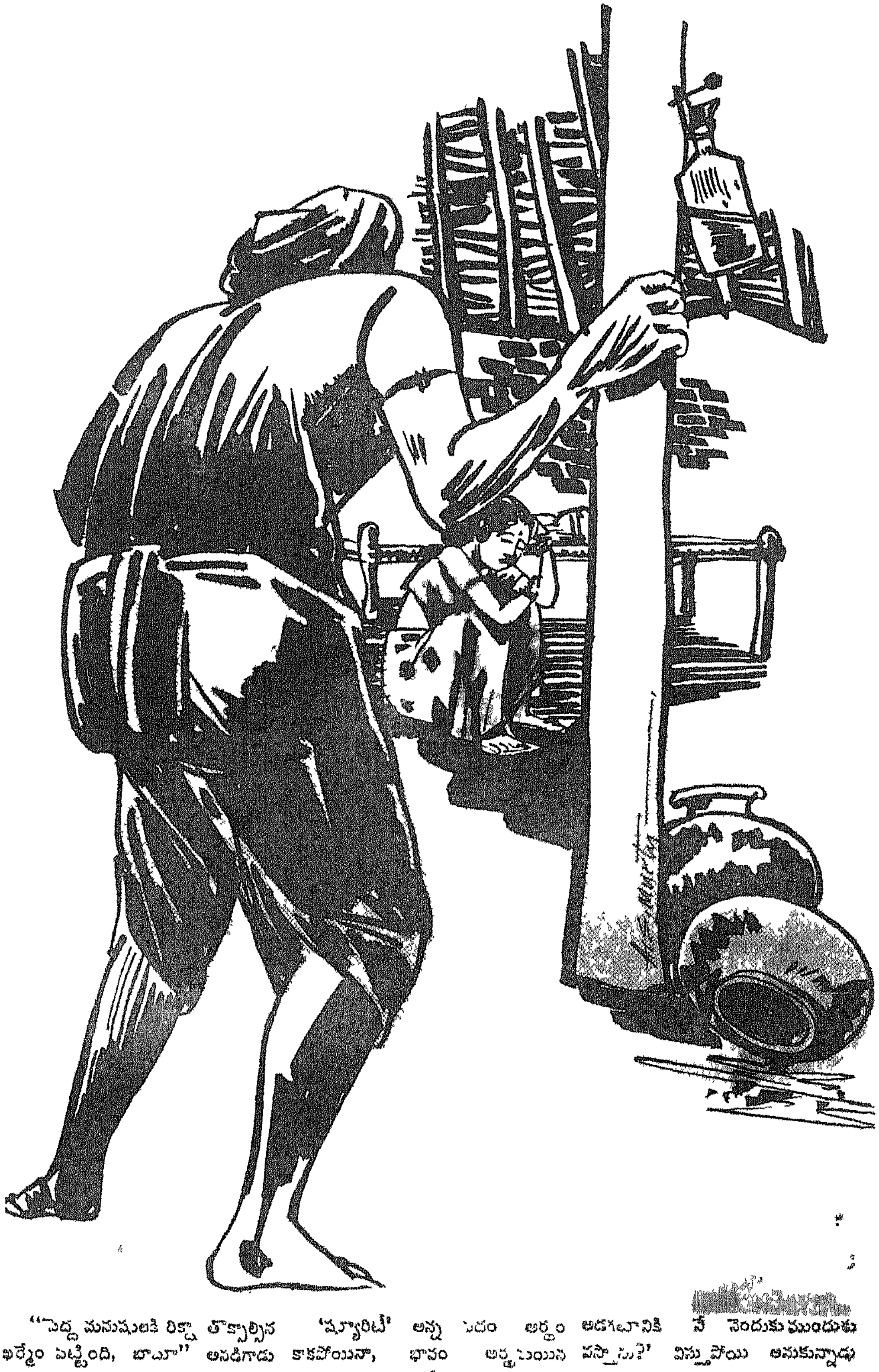

"పెద్ద మనుషులకి రిక్షా తొక్కాల్సిన ఖర్మేం పట్టింది, బాబూ" అనడిగాడు అమాయకంగా మల్లన్న.

ఆ అధికారి విసుగ్గా— "[illegible] లాంటి వాడికి [illegible] అవ [illegible]"

'ష్యూరిటీ' అన్న పదం అర్థం కాకపోయినా, భావం అర్థమయిన మల్లన్న నిరాశతో [illegible] 'సెనక్కొట్ట వా స్త్రీ [illegible]' [illegible] వినిపించింది. [illegible] ఉంటే అప్పు అడగటానికి నే నెందుకు ముందుకు వస్తాను?' విస్తుపోయి అనుకున్నాడు ఆరుగుమొఖం మల్లన్న.

ఆ విధంగా అతని 'మారాజా' లాంటి ఉద్యోగం ఆశలు అడుగంటాయి.

ప్రతి రోజూ లాగే ఆ రోజుకూడా అక్కడా ఇక్కడా తిరిగి వచ్చిన మల్లన్నకి

ఆ సమయంలో ఇంట్లో రత్తాలు ఉండటం ఆశ్చర్యాన్ని కలగజేసింది. రత్తాలు పని మానేసిందేమోనన్న భయం కలిగింది మల్లన్నకి.

భర్త మొహంలో తొంగి చూసిన భయానికి మరో విధంగా కారణం ఊహించింది రత్తాలు.

''ఏమిటే, రత్తాలూ! ఈ వేళ ఇంత తొందరగ వచ్చేశావు?'' అన్నాడు మల్లన్న ఎట్లాగో గొంతు కూడదీసుకుని.

''ఏ నిమిషంలో నన్నా కనేట్టున్నావు. ఇక పనెట్ట చేస్తావు? అంతా అయిపోయి నాకా రా అంటూ రెండు రూపాయలు ఇచ్చి పంపించింది ఆ మాతల్లి'' అంది సంతృప్తిగా రత్తాలు.

అప్పుడు జ్ఞాపకమొచ్చింది మల్లన్నకి తమకి మరో సలుపు కలగబోతున్న సంగతి. దానితో మల్లన్నకి ఒళ్ళు జలద రించింది.

''ఎట్టాగే'' అన్నాడు భార్య వైపు దీనంగా చూస్తూ. భారత దేశపు ఆర్థిక మంత్రి దేశ జనాభా నంతటిని ఉద్దేశించి వేస్తున్నట్లుందా ప్రశ్న.

రెండు క్షణాలు ఇద్దరి మధ్య మౌనం నాట్యం చేసింది.

''పోగొట్టుకోవా?'' పిడుగులాంటి మాట అంది రత్తాలు.

అదిరిపడ్డాడు మల్లన్న. రత్తాలు కిలాంటి పాడు బుద్ధులు పుడతాయని నా డెప్పుడూ అనుకోలేదు.

''ఏమిటే మ వ్వనేది?'' అన్నాడు చివరికి.

''అవును, మావా! నే పనిచేస్తున్న ఇంట్లో చిన్నమ్మగోరుకూడా అట్టాగే చేయించుకున్నారు'' అంది రత్తాలు. ఆమె కంఠం నుండి మాటలు పొడిపొడిగా వెలువడుతున్నాయి.

''ఆరంతా గొప్పోళ్ళే. ఆళ్ళేం చేసినా చెల్లుతుంది'' అన్నాడు మల్లన్న.

''అది కాదు, మావా'' అంటూ ఏదో చెప్పబోయింది రత్తాలు.

''చిన్నమ్మేదో పాడు పని చేసి ఉంటుంది. అందుకే గర్భం తీయించు కుంది. నీ కేం ఖర్మే?'' అన్నాడు మల్లన్న కోపంగా.

ప్రభుత్వం అబార్షన్ చట్టబద్ధం చేసిందే గానీ, అది ఏవిధంగా ఏసమయంలో వినియోగించుకోవాలో నన్న విజ్ఞానాన్ని సామాన్య ప్రజలకి అందచేయలేదు. దాని గురించి క్షుణ్ణంగా సామాన్య జనానికి తెలియబరచని నాడు అటువంటి చట్టాలు ఎన్ని చేసి మాత్రం ఏం లాభం?

రత్తాలు మరి మాటాడలేదు. పరిస్థితి ఆమె చేత ఆ మాట అనిపించిందే కాని, ఆ తరవాత పుట్టాక ఆ బిడ్డకూడా ఏదో విధంగా పెరగక పోదు అనిపించింది రత్తాలుకి. దరిద్రానికి, సంప్రదాయా నికి మధ్య జరిగిన సంఘర్షణలో సంప్ర దాయం జయించింది.

తలిదండ్రులు బిడ్డరికి మనస్సులో ఏ మూలో అయిష్టం ఉన్నా లెక్క చెయ్య కుండా పుట్టిందొక జాలి కనుల పసి కందు. రత్తాలు, మల్లన్న తాత్కాలికంగా అన్నీ మరిచి పిల్లని చూసి మురిసి పోయారు.

అయితే, వారి ఆ ఆనందం ఎన్నో రోజులు నిలవలేదు. మూడు నెలల తరవాత ఆ పిల్ల ఏది తాగినా కక్కుకోవ డం, చిక్కిపోవడం ప్రారంభించింది.

గాభరాగా బిడ్డని ధర్మాసుపత్రికి తీసుకువెళ్ళారు మల్లన్న, రత్తాలు. ధర్మ రాజైన డాక్టరు పరీక్ష చేసి ఆ పిల్ల కడుపులో రెండు పేగులు ఒక దానితో ఒకటి మెలివేసుకు పోయాయని,

'నర్సు'

ఆపరేషన్ చేసి వాటిని విడదీయకపోతే ప్రమాదమని చెప్పాడు.

అతని వైపు జాలిగా చూశారు ధర్మాసుపత్రిలో చికిత్స పొందడానికి సర్వాధికారాలు ఉన్న భార్యా భర్త బిడ్డరూ. డాక్టర్ చిద్విలాసంగా నవ్వుతూ, వంద రూపాయ లిస్తే ఆపరేషన్ 'ఉచితంగా' వెంటనే చేస్తానని చెప్పాడు.

మల్లన్న వంద రూపాయలు ఒక్క సారిగా చూసి దాదాపు సంవత్సరపు తూంది. అతని గుండెలు గుబగుబ మన్నాయి. రత్తాలు డాక్టర్ని ప్రాధేయపడింది. డాక్టరు ఏభై రూపాయలకి ఒప్పుకున్నాడు. అప్పటికే తనేదో పెద్ద ధర్మం చేస్తున్నట్లు మొహం పెట్టా డతను.

తప్పు అతనిది కాదు. అతనికి శిక్షణ ఇచ్చిన కాలేజీది. ఆ కాలేజీ అతని వద్ద పది వేల రూపాయలు డొనేషన్ పేరుతో తీసుకుని సీటిచ్చింది. వైద్య విద్యా భ్యాసంతోపాటు 'అదీ' అతనికి అబ్బిం దక్కడ.

ఏభై రూపాయలుకూడా వాళ్ళిద్దరూ ఇచ్చుకోలేనంత మొత్తమే! కానీ, బిడ్డని పుట్టించాక బ్రతికించుకోవలసిన ధర్మం తమ కుంది కాబట్టి ఆ డబ్బు కోసం ప్రయత్నించడానికి ధర్మాసుపత్రి నుంచి బయటపడ్డారు.

''నువ్వేం బెంగెట్టుకోకే, రత్తాలూ. నే నెట్టాగో అట్టా ఆ డబ్బు సంపాది స్తాగా?'' అన్నాడు మల్లన్న.

అదే సమయానికి రత్తాలుకూడా అతని వైపు తిరిగి, ''నువ్వేం దిగులు పడబోకు, మావా. నేను ఆ ఇంటోళ్ళని అడుగుతాను'' అంది.

ఇద్దరూ తల వంచుకున్నారు. విషాదం మౌనంగా వారిద్దరి మధ్య నాట్యం చేసింది. మల్లన్న వేగంగా అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాడు.

అతను వెళుతున్న వైపు చూస్తూ, 'పిచ్చిమావ, ఏభై రూపాయలు ఎవడిస్తా డిప్పుడు! ఆవేశంలో వెళ్ళాడు గాని' అనుకుంటూ పసిబిడ్డ నెత్తుకుని, మరో బిడ్డకి గంజినీళ్ళుకూడా ఇవ్వకుండానే గుడిసెలో వదిలేసి వచ్చానని జ్ఞాపకం వచ్చి వడివడిగా అడుగులు వేసింది.

* * *

మల్లన్న తనకు తెలిసిన వాళ్ళందర్ని అప్పడిగాడు. మల్లన్న వైపు అందరూ వింతగా చూసేవారే. ఏభై రూపాయలు ఇవ్వడానికి అతనికి తెలిసిన వాళ్ళెవరి వద్ద

అవివేకి

తన తెలివి తేటలను గురించి ఆలోచించని వ్యక్తి నిజంగా తెలివి గలవాడు. అనునిత్యం తను మహా మేధావినని జ్ఞాపకం చేసుకొనే వ్యక్తిని భరించడం కష్టం.

—భోయిలూ

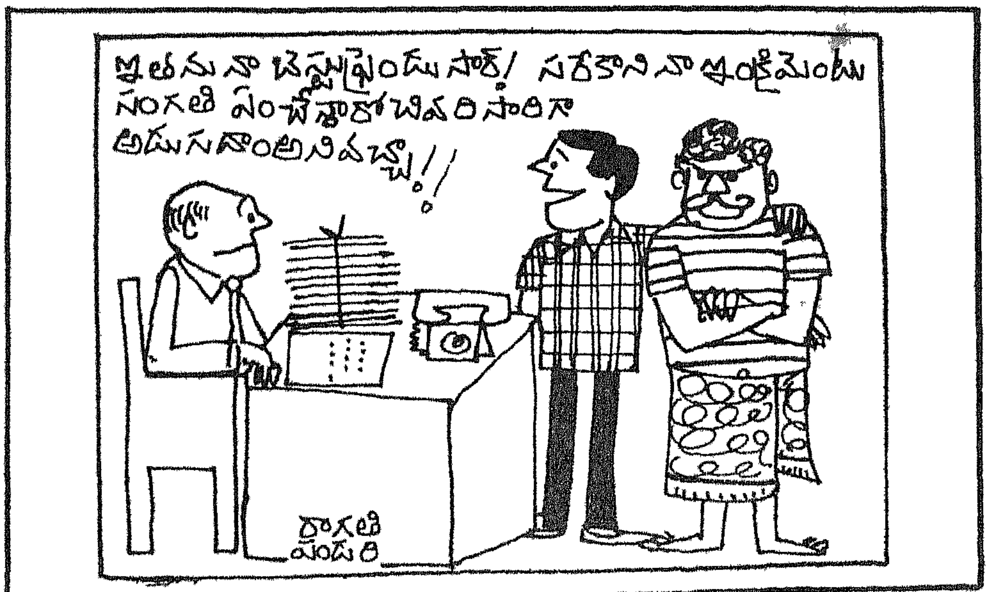

స్తోమతు లేదు. అధవా ఉన్నా, మల్లన్న ఆ సొమ్ము తమకి తిరిగి ఇవ్వలేడని ఒంకి కొందరు వెనక్కి తగ్గారు.

జీవితంలో మొదటి సారిగా తన బ్రతుకు మీద మల్లన్నకి విపరీతమైన రోత కలిగింది. ఆ డబ్బు సంపాదించ కుండా ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళకూడదని అతను నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఒక చోట అతనికి గుంపులు గుంపు లుగా జనం గుమిగూడి ఉండడం కనిపిం చింది. అంతా ఏదో వినోదం చూస్తున్న ట్లున్నారు. ఆ దృశ్యం చూడగానే మల్లన్నకి పాత రోజులు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. దానితో పాటు రత్తాలుకి చేసిన ప్రమాణం గుర్తుకు వచ్చింది ఆ వెనకే దీనంగా చూస్తున్న బిడ్డ, ఆ పిల్ల కడుపులో మెలివడిన పేగులు కళ్ళకి కట్టినట్లు కనిపించాయి. మల్లన్నకి కడుపులో దేవి నట్లయింది.

'మంచివాడు'గా మారిన మల్లన్న ఉత్త మల్లన్నగా మిగిలిపోవడానికే నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఒక కుర్రాడి హిప్ పాకెట్‌లోంచి తొంగి చూస్తున్న పర్సు అతన్ని ఆకర్షిం చింది. ఆ కుర్రాడు అతి సాధారణమైన దుస్తులు ధరించి ఉన్నాడు.

మల్లన్న చేతులు అంతకుముం దెన్నడూ అంతగా వణకలేదు. ఏ మూల మంచో ఎవరో ఇది తప్పని హెచ్చరిస్తు న్నట్లనిపించింది. అది అతనికి వెన్నతో పెట్టిన విద్య. ఆ కుర్రాడి జేబులోని పర్సు మల్లన్న చేతుల్లోకి వచ్చింది. మల్లన్న జనం మధ్య కలిసిపోయాడు.

రెండు మూడు నిమిషాల తరవాత ఆ కుర్రాడు యాథాలాపంగా హిప్ పాకెట్ మీదకి చెయ్యి పోనిచ్చి 'కెవ్వు' మని అరిచాడు.

వినోదం చూస్తున్న వాళ్ళంతా అతని చుట్టూ మూగారు.

"పర్సు పోయిందండి. అందులో వలభయి అయిదు రూపాయ లున్నాయి. పరీక్ష ఫీజు కట్టుకుందుకు ట్యూషన్ చెప్పి సంపాదించిన డబ్బండీ అది." ఎవరితోనో కన్నీటి మధ్య మొర పెట్టు కుంటున్నాడా కుర్రాడు.

అతని స్థితి చూసి జాలి పడ్డారు కొందరు.

మరి కొందరు తమకు తోచిన వ్యాఖ్యా నాలు చేశారు.

"అంతా దొంగవేషాల్లెండి. . . కూటి కోసం కోటి విద్యలు. . ."

అంతా వింటున్న మల్లన్నకి ఆ కుర్రాడి మీద చెడుగా వ్యాఖ్యానించిన వాళ్ళ పీకలు పిసికెయ్యా లనిపించింది.

ఇంటికి ,..

ఫోటో—వి. జి. రజత్ (కొల్హాపూర్)

ఆ కుర్రాడి పరిస్థితికి జాలి వేసింది మల్లన్నకి. అందుకు తను కారణమని తెలియగానే సిగ్గుతో కుంచించుకు పోయాడు వాడు. ఈ విషయం రత్తాలుకి తెలిస్తే తనని ఎంతగా అసహ్యించు కుంటుందో నన్న తలంపు మల్లన్నకి కలగగానే చకచకా ముందుకు వచ్చి ఆ కుర్రాడిని చేరుకున్నాడు. మల్లన్నకి ఒకప్పుడు తనేం చేస్తున్నదికూడా తెలి యదు. అతని ఆవేశం అటువంటిది.

ఆ కుర్రాడు మల్లన్న వైపు ప్రశ్నార్థ కంగా చూశాడు.

"ఈ పర్సు మీదేనా?" అడిగాడు మల్లన్న. అతనిదేనని మల్లన్నకి తెలుసు. తెలిసే తన్ను తాను కాపాడుకుందుకు ఆ విధంగా అన్నాడు.

"అవును." విస్ఫారిత నేత్రాలతో ఆ పర్సు వైపు చూస్తూ మల్లన్న చేతు ల్లోంచి గబుక్కున లాక్కున్నాడు ఆ కుర్రాడు.

"ఎంచుకోండి" అన్నాడు మల్లన్న.

"సరిగ్గానే ఉన్నాయి."

జనంలోంచి వ్యాఖ్యానాలు బయలు దేరాయి.

"వాడే తీసి ఉంటాడు."

"వాడే తీస్తే తీసుకొచ్చి ఎందు కిస్తాడు?"

వాటిని లెక్క చెయ్యలేదు మల్లన్న. అతనికి ఏదో సాధించినంత సంతోషంగా ఉంది. ఆ కుర్రాడి మొహంలోని సంతో షాన్ని చూశాడు.

"మీకు ఎట్లా కృతజ్ఞత చెప్పు కోవాలో తెలియటం లేదు" అన్నాడు ఆ కుర్రాడు.

మల్లన్న సిగ్గుతో తల వంచుకున్నాడు.

మల్లన్న అవతారం చూసిన ఆ కుర్రాడు పర్సులోంచి రెండు రూపాయలు తీసి ఇద్దామనుకున్నాడు. కానీ, రెండు రూపాయలు పరీక్ష ఫీజుకి మళ్ళీ సంపా దించడం అతనికి అంత తేలికైన పని కాదు.

కష్టాలలో ఉన్న వాడే కష్టాలలో ఉన్న ఎదటి మనిషిని అర్థం చేసుకో గలడు ... చేసుకుని ప్రయోజనం ఏమిటి? పోగ పోగ ... వాడిద ...

"అమ్మగారూ!" అన్న పిలుపుకి వెనక్కు తిరిగింది మహాలక్ష్మమ్మ.

ఎదురుగా దరిద్ర దేవతలా నిలుచుని ఉన్న రత్తాలుని చూసి మొహం చిట్లించు కుని చేతిలోని పది రూపాయిల నోట్ల కట్టలు కిటికీ పక్కనే ఉన్న బీరువాలో పెట్టి తాళం వేసింది.

"ఏమిటే. . . ఏం కావాలి?" కసురుకుంది మహాలక్ష్మమ్మ.

"ఏభై రూపాయలుంటే ఇవ్వండమ్మ గారూ. బిడ్డకి కడుపులో పేగులు మెలి పడ్డాయట. ఆపరేషన్ చెయ్యాలని డాక్టరు చెప్పారు" అంది నసుగుతూ రత్తాలు.

"డబ్బు చూసేసరికి ప్రతి వాళ్ళకీ ఆశ" అంది మెటికలు విరుస్తూ.

"నెలనెలా జీతంలో పట్టుకోండమ్మ గారూ. అవతల బిడ్డ ప్రాణం. . ." అంటున్న రత్తాలు మాటలకి అడ్డు వస్తూ—

"నీ బిడ్డ ప్రాణం కాదు కానీ, మా ప్రాణం తీస్తున్నావు. ఇరవై రోజుల పాటు అప్పుడు నువ్వు పనిలోకి రాక పోయినా నీ కో చీర, పూర్తి జీతం ఇచ్చి నందుకు బాగా అలుసు తీసుకుంటున్నావు. మాకు మాత్రం డబ్బు మహాలుగుతోం దనుకున్నావా? అమ్మాయి, అబ్బాడు వస్తున్నారు. ఎంత ఖర్చు. . . ఎంత ఖర్చు. . . ఇప్పు డేమీ ఇవ్వలేను గానీ, విసిగించక వెళ్ళు" అంటూ అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయింది మహాలక్ష్మమ్మ.

"అమ్మగారు... దయచేసి..." ఆమెని మాట్లాడనివ్వలేదు మహాలక్ష్మమ్మ.

"ఇదిగో చూడు. ఆ విషయం మీద ఇక విసిగించకు. అంత భరించలేని వాళ్ళు పిల్లల్నెందుకు కనడమో!" అంటూ విసవిసా నడుచుకుంటూ అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయింది.

'మీ వంటి వాళ్ళ కింద పనిమనుషు లుగా పడి ఉండేందుకు' అందామను కున్నది ఆవేశంలో రత్తాలు. కానీ, ఆ మాటలు పైకి వెలువరించడానికి ఆమె పెదవులు సహకరించలేదు.

ఒకసారి నిరాశతో ఆ బీరువా వైపు చూసి వెనక్కి తిరిగింది హతాశురాలైన రత్తాలు.

* *

చీకటి పడుతుండగా గుడిసెకి తిరిగి వచ్చిన మల్లన్నకి ఇలా ఒక మహాల

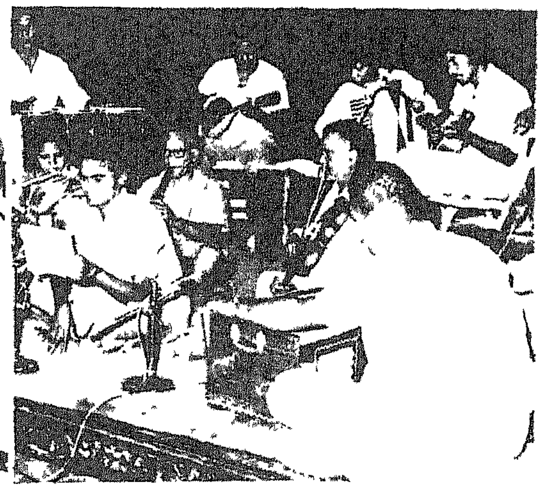

'ఘంటసాల విభావరి'

ఆంధ్రదేశం నుంచి అమెరికా దాకా తన గాన మాధుర్యంతో అపూర్వ సన్మానాలు పొంది, ముప్ఫయి ఏళ్ళ పాటు సుమారు పదివేల పాటలకు మాటలు నేర్పి, సరిగమలతో సంగీతనృత్యం చేయించిన శ్రీ ఘంటసాల గొంతులో వచనం కూడా పాటగా మారింది.

అటువంటి సంగీతబ్రహ్మ హఠాత్తుగా అస్తమించడం తెలుగు సంగీతానికి తీరని లోటు.

ఆయన పేర ఆయన కుమారుడు శ్రీ ఘంటసాల విజయకుమార్ దర్శకత్వంలో 'ఘంటసాల విభావరి'ని ఇటీవల మద్రాసులోని ప్రముఖ సాంస్కృతిక సంస్థ 'కళా భారతి' ఏర్పాటు చేసింది శ్రీ ఘంటసాల గారి మీద పేరి కున్న గౌరవ ప్రేమాభిమానాలకు చిహ్నంగా.

రాజా అన్నామలై హాలులో జరిగిన ఈ సంగీత కార్యక్రమానికి క్రిక్కిరిసిన జనం రావడం ఒక విశేషం. 'కళా భారతి' నిర్వాహకులు శ్రీ ఎస్.ఆర్.నరసింహారావు స్వాగతం పలుకుతూ ఈ కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయడంలో 'కళాభారతి' ఉద్దేశాలను వివరించారు.

'కళాభారతి' ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ పి.బి. సుబ్బారావు శ్రీ ఘంటసాల చిత్రపటానికి పుష్పమాల అలంకరించి వారికి భక్త్యంజలి ఘటించారు. సంఘానికి అందరూ మరింతగా సహకరించాలని విజ్ఞప్తి చేశారు.

శ్రీ ఘంటసాల విజయకుమార్ నిర్వహణలో ప్రసిద్ధ నేపథ్య గాయకులు శ్రీ రామకృష్ణ, శ్రీ ఆనంద్, శ్రీ బసవేశ్వర్, కుమారి జ్యోతి ఖన్నా, కుమారి పద్మలు లలిత సంగీత కచేరీ చేశారు. శ్రీఘంటసాల గారి గొంతులో వాణీలు అలంకరించుకొని ప్రసిద్ధము లయిన సుమారు 33 పాటలను వీరు పాడి శ్రోతల అభినందనలు అందుకున్నారు. ఈ సంగీత కార్యక్రమానికి వ్యాఖ్యాతగా శ్రీ ఎల్లోరా వ్యవహరించారు.

ఈ సందర్భంలో శ్రీ ఘంటసాలకు శ్రద్ధాంజలి ఘటిస్తూ ప్రచురించిన కవితా గుచ్ఛాన్ని ఆహూతులకు పంచి పెట్టారు. ఇందులో దాశరథి, ఎల్లోరా, మల్లెమాల, ఆచార్య ఆత్రేయ, ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం కవితలు ఉన్నాయి.

ఉగాది వేడుకలు

మద్రాసులోని హెవీ వెహికిల్స్ ఫ్యాక్టరీలో పనిచేస్తున్న తెలుగు వారు తమ సంఘం ఆంధ్ర కళాసమితి ఆధ్వర్యంలో ఆనంద ఉగాది వేడుకలు జరుపుకొన్నారు.

ప్రసిద్ధ నటుడు శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు ప్రధాన అతిథిగా పాల్గొని కళమీద ప్రసంగించారు.

జనరల్ మేనేజర్ శ్రీ జె. ఆర్. శామ్‌సన్ సభకు అధ్యక్షత వహించారు. సమితి అధ్యక్షులు శ్రీ ఎస్. ఎస్. రావు స్వాగతం పలికారు. శ్రీ టి. హెచ్. రావు సమితి కృషిని వివరించారు. ఆంధ్ర కళా సమితి ప్రచురించిన 'టెక్నికల్ హ్యాండ్ బుక్'ను ఆవిష్కరించారు. ఉగాది సందర్భంగా నిర్వహించిన ఆటల పోటీలలో గెలుపొందిన వారికి శ్రీ రామారావు బహుమతి ప్రదానం చేశారు. కార్యదర్శి శ్రీ ఎమ్. ఎస్. హరి వందన సమర్పణ చేశారు.

* * *

మద్రాసు నగరంలో ఉన్న అనేక కార్యాలయాలలో తెలుగు ఉద్యోగులు తెలుగు ఉగాది ఉత్సవాలు జరపడం మామూలే. ఈ సంవత్సరం ప్రథమంగా ప్రావిడెంట్ ఫండ్ కమిషనర్ కార్యాలయంలో పనిచేస్తున్న తెలుగు వారు ఆనంద ఉగాది వేడుకలు జరుపుకొన్నారు.

ప్రధాన అతిథిగా శ్రీ కె. జగ్గయ్య వచ్చి చక్కని ఉగాది సందేశం ఇచ్చారు. శ్రీ ఎల్లోరా ప్రసంగించి స్వీయ కవితా గానం చేశారు. మరాఠీ, తమిళ మిత్రులు ప్రసంగించిన అనంతరం శ్రీ కామేశ్వర రావు బృందం లలిత సంగీత కచేరీ చేసి ఆహూతులను ఆనందపరిచారు.

నెజ్హా నాటక కళాపరిషత్

నెల్లూరు ఫిలిమ్ జర్నలిస్ట్స్ అసోసియేషన్ (నెజ్హా) దశమ వార్షికోత్సవాలు ఇటీవల వారం రోజులపాటు జరిగాయి. టౌన్ హాలులో జరిగిన ప్రారంభోత్సవానికి శ్రీ కలవకూరు వెంకటరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. పద్మశ్రీ అక్కినేని నాగేశ్వరరావు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఈ సందర్భంలో నటసామ్రాట్ నాగేశ్వరరావుని నెజ్హా ఘనంగా సన్మానించింది.

ఆఖరు రోజు బహుమతి ప్రదానోత్సవ సభకు నెజ్హా గౌరవాధ్యక్షులు శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. సినీ నటుడు శ్రీ నాగభూషణానికి, సినీ నటి శ్రీమతి సావిత్రికి నెజ్హా ఘన సన్మానం చేసింది. నటి సావిత్రి నాటక పోటీలలో గెలుపొందిన విజేతలకు బహుమతులు పంచారు. సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ జి. ఎన్. రెడ్డి కృతజ్ఞతాభివందనాలతో ఉత్సవాలు సమాప్తమయాయి. —ఎల్లోరా

కూర్చుని ఉన్న రత్తాలుని చూడగానే గుండెలు అదిరాయి.

వెక్కిళ్ళ మధ్య బాధతో మెలి తిరుగుతున్న పసికందునికూడా పట్టించుకోకుండా అట్లా కూర్చుని ఉన్న రత్తాలుని చూసేసరికి ఆమెకి తను చేసిన వెధవ పని తెలిసిపోయిందేమో నన్న భయం కలిగింది.

రత్తాలు దగ్గిరకి వెళ్ళి నిలబడ్డాడు మల్లన్న. ఆమె అతని వైపు చూసింది. ఆ చూపులలో ధైర్యం తొంగి చూసింది. రత్తాలు ఏమీ అనక పోయేసరికి ధైర్యం వచ్చి, "ఎంత ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది, రత్తాలూ" అన్నాడు.

రత్తాలు విషాదంగా నవ్వింది.

"మీ యజమానురా లేమంది?" అడిగాడు మల్లన్న. అతని కంఠంలో ఎక్కడా ఆత్రత ధ్వనించలేదు. ఎంతో నెమ్మదిగా వెలువడ్డా యా మాటలు.

తల అడ్డంగా తిప్పింది రత్తాలు. ఆమె చూపులు బాధతో అటూ ఇటూ పొర్లుతున్న బిడ్డ వైపు మళ్ళాయి. ఆమె మనస్సు అటూ ఇటూ ఊగిసలాడింది. చివరికి ఆమె కంఠం పెగుల్చుకుని, "మావాఁ" అంది. మాతిలోంచి వచ్చినట్లుంది ఆ మాట. మల్లన్న ఉలిక్కిపడ్డాడు.

మల్లన్న ఆమె ఏం చెబుతుందో అని కుతూహలంగా చూశాడు.

"నేను పని చేస్తున్న ఇల్లు నీకు బాగా తెలును కదూ?" అంది.

తల ఊపాడు మల్లన్న.

"ఆ ఇంట్లో కుడి వైపు రెండో గదిలో ఊచలూడిపోయిన కిటికీ ఉంది. దాని పక్కనే బీరువా ఉంది." ఆమె ఒక్క క్షణం ఆగింది.

మల్లన్న వింతగా రత్తాలు వైపు చూశాడు.

"అందులో పది రూపాయల నోట్ల కట్ట లున్నాయి" అంటూ మల్లన్నని చూడలేక పక్కకి తిరిగింది. ఆమె చేతులు కళ్ళని కప్పేశాయి. ఆమె హృదయంలో గూడు కట్టుకుని ఉన్న కన్నీరు ఎప్పుడో ఇంకిపోయింది. కాబట్టి ఆమె చేతులకి కన్నీటిని తుడిచే అవసరం లేకపోయింది.

మల్లన్న ఒక్క క్షణం స్తబ్ధుడై పోయాడు. అతని కళ్ళు విచిత్రంగా మెరిశాయి. ★